

Lesy Mendelovy univerzity vykazují mimořádně časný a silný stres suchem

9.7.2026 - Jan Krejza | Mendelova univerzita v Brně

Data z unikátní sítě online měřicích stanic DendroNetwork ukazují, že stres stromů suchem dosáhl na konci června hodnot srovnatelných s nejsuššími obdobími předchozích let. Na některých lokalitách jsou naměřené hodnoty dokonce významně překročeny. Podle odborníků je skutečnost, že léto teprve začíná, mimořádně varovným signálem.

V lesích Mendelovy univerzity ve správě Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny (ŠLP Křtiny) je rozmístěno 14 online měřicích stanic, které jsou součástí národní výzkumné infrastruktury DendroNetwork. Stanice v reálném čase průběžně sledují řadu ukazatelů přímo v lesních porostech a umožňují vědcům vyhodnocovat aktuální stav stromů i jejich reakci na měnící se podmínky prostředí. „Stanice měří mimo jiné odezvu stromů na vláhový stres a umožňují zachytit i velmi časně projevy zhoršující se vodní dostupnosti,“ vysvětlila Lucia Petrovičová, členka týmu z Ústavu ekologie lesa.

Aktuální data odborníkům ukazují, že stres suchem na konci června dosáhl úrovně, která je očekávaná spíše na vrcholu nebo v závěru léta během dlouhých vln sucha a veder. „V databázi nemáme záznam, který by ukazoval tak brzkou a zároveň tak intenzivní reakci stromů indikující jejich stres suchem. Situace je o to závažnější, že se nacházíme teprve na začátku léta,“ uvedl k situaci Jan Krejza z Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd České republiky (CzechGlobe), koordinátor sítě DendroNetwork.

Monitoring zahrnuje porosty se smrkem, borovicí, bukem, dubem i modřínem. „Sledovány jsou nejen monokultury, ale také porosty převáděné na přírodě blízké způsoby hospodaření, například na Dauerwald nebo výběrný les,“ upřesnil Lumír Dobrovolný, vedoucí oddělení rozvoje a pedagogiky ŠLP Křtiny.

Vyhodnocování dat umožňuje porovnávat reakce různých druhů dřevin na nedostatek vody, přestože jejich fyziologická odezva je různá. „Reakce jednotlivých dřevin na sucho se přirozeně liší. Ne každá dřevina projevuje stres stejnou mírou smrštění kmene a každý druh má odlišnou toleranci vůči nedostatku vody. Pomocí ukazatele označovaného jako normalizovaný vodní deficit stromu však lze tyto rozdíly porovnávat a vyhodnotit celkovou míru stresu napříč druhy i typy porostů,“ vysvětluje Jan Světlík z Ústavu ekologie lesa.

Data vědcům ukazují, že při extrémním nedostatku vody již přestává hrát zásadní roli, o jakou dřevinu se jedná nebo zda roste v monokultuře či ve směsi. Výrazné projevy vodního deficitu se objevují napříč sledovanými porosty. To potvrzuje mimořádnou intenzitu současného sucha a jeho potenciálně závažné dopady na stabilitu a vitalitu lesních ekosystémů. Celou situaci navíc umocňuje vlna veder, která významně zvyšuje potřebu vody pro vegetaci.

DendroNetwork je národní výzkumná infrastruktura zaměřená na detailní sledování růstu a fyziologických reakcí stromů v reálném čase. Data z této sítě pomáhají vědcům lépe porozumět dopadům extrémních klimatických jevů na lesní ekosystémy a zároveň poskytují veřejnosti aktuální informace o stavu lesů. „Data z této sítě nám umožňují lépe porozumět tomu, jak lesní porosty reagují na extrémní klimatické události, zejména sucha a horké vlny. Na aktuální data a mapy na národní úrovni se dnes může podívat každý,“ vyzvala Růžena Janoutová, datová manažerka sítě DendroNetwork působící v CzechGlobe a Výzkumném ústavu pro krajinu.

DendroNetwork

Kontakt pro více informací: Ing. Jan Krejza, Ph.D., Ústav ekologie lesa LDF MENDELU a CzechGlobe, +420 606 328 505, jan.krejza@mendelu.cz

<https://mendelu.cz/lesy-mendelovy-univerzity-vykazuji-mimoradne-casny-a-silny-stres-suchem>